

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: U-I-9/95

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika Krivica

Strinjam se, da pobudnica - Poslovna skupnost osnovnih šol Maribor - ne izkazuje pravnega interesa za izpodbijanje občinskega sklepa o razpolaganju s sredstvi šol, saj gre za sredstva šol (oziroma občine) in ne za sredstva pobudnice. Pobudnica bi v takem primeru lahko postopek sprožila kvečjemu kot pooblaščenka svojih članic, torej v njihovem in ne v lastnem imenu, če bi seveda imela tako pooblastilo.

V tem konkretnem primeru pa bi bila zavržena tudi pobuda na podlagi takega pooblastila in sicer zaradi stališča v 3. točki obrazložitve, s katerim pa se ne strinjam. Po tem stališču izpodbijani sklep občinskega izvršnega sveta (da morajo šole sredstva od prodanih stanovanj nakazati občinskemu stanovanjskemu skladu) nima narave predpisa oziroma splošnega akta, pa tudi ne posamičnega pravnega akta (odločbe), ampak gre za "akt ... gospodarjenja s premoženjem občine", torej za nekakšen poslovni akt lastnika (občine), ki prosto razpolaga s svojim premoženjem. To stališče torej izhaja iz predpostavke, da so vsa sredstva oziroma vse premoženje šol (javnih zavodov) last občine kot ustanovitelja in da zato občina kot lastnik lahko z vsemi temi sredstvi prosto razpolaga. Ta predpostavka pa je zelo sporna. Če naj bi temeljila na 65. členu Zakona o zavodih (ZZ), je treba opozoriti, da je po prvem odstavku tega člena s 1.4.1991 postalo last ustanovitelja (npr. občine) le premoženje, ki so ga do takrat imele šole v upravljanju kot družbeno lastnino, ne pa tudi kasneje pridobljeno premoženje. Ob odsotnosti kakršnekoli drugačne zakonske določbe (in analogno s kasnejšo in bolj jasno ureditvijo po Zakonu o gospodarskih javnih službah) bi bilo premoženje, ki so ga javni zavodi pridobili po 1.4.1991, treba šteti za lastnino teh zavodov kot pravnih oseb in ne za lastnino njihovih ustanoviteljev.

(opomba)

Če naj bi bila pravna sposobnost neke pravne osebe omejena v tem smislu, da taka pravna oseba sploh ne bi mogla postati nosilka lastninske pravice, bi taka - vsekakor močno nenavadna omejitev pravne sposobnosti - morala vsaj biti izrecno določena z zakonom (pri čemer bi se potem še vedno najbrž lahko utemeljeno zastavilo vprašanje ustavnosti take morebitne zakonske ureditve).

(konec opombe)

To vprašanje bi sicer moralo biti brez pomena za rešitev spornega vprašanja usode sredstev od prodanih stanovanj zaposlenih v šolah - vsaj v primeru, če so na teh stanovanjih prej imele pravico uporabe te šole (in ne npr. njihova poslovna skupnost ali pri njej ustanovljeni Sklad združevalcev sredstev). Če so do 1.4.1991 imele pravico uporabe na teh stanovanjih šole, so s 1.4.1991 tudi ta stanovanja po 65. členu ZZ postala last občine. Toda, če so bila že od takrat naprej last občine, potem bi jih na podlagi kasnejšega Stanovanjskega zakona smela in morala prodajati občina, ne pa šole, kot se je v resnici zgodilo. Če so šole prodajale nekaj, kar ni bilo več njihovo, so s to prodajo pridobljena sredstva postala njihova last. Občina kot lastnica prodanih stanovanj bi seveda lahko zahtevala vrnitev tega denarja od šol kot pravnih oseb - ne bi pa v ta namen zadoščal kar sklep občinskega izvršnega sveta (niti kot nekakšen predpis oziroma akt oblasti niti kot akt lastnikovega razpolaganja z lastnim premoženjem).

Če so sporna stanovanja s 1.4.1991 postala last občine, pa je morda relevanten tudi tretji odstavek 65. člena ZZ, po katerem s takim premoženjem "upravlja zavod in ga uporablja ... /kolikor gre za 'premoženje stanovanjskega sklada in sklada skupne porabe'/ za osebne in skupne potrebe delavcev".

Izpodbijani sklep občinskega izvršnega

sveta torej s to zakonsko določbo v tem primeru najbrž ne bi bil v skladu. Po tej zakonski določbi namreč, kot rečeno, s takim premoženjem "upravlja zavod" in ne občinski izvršni svet - razen če bi šteli, da je s prodajo stanovanj to premoženje (ki je spremenilo svojo obliko v denarno) prenehalo biti "premoženje stanovanjskega sklada". A tudi to ne bi dalo občini pravice do prostega razpolaganja s tem premoženjem, saj drugo premoženje iz prvega odstavka 65. člena ZZ prav tako upravlja zavod, le da ga "uporablja za opravljanje dejavnosti, za katero je zavod ustanovljen".

Vprašanje je dodatno pravno zapleteno še zaradi neuskklajenosti določb kasnejšega Stanovanjskega zakona (začel veljati 19.10.1991) z določbami prejšnjega Zakona o zavodih. Ne 111. in 113. člen (katera družbena stanovanja postanejo last države in občin) ne 112. člen (katera stanovanja preidejo v last "drugih pravnih oseb") namreč ne upošteva pravnega stanja, ki ga je vzpostavil 65. člen ZZ, in bi z interpretacijo teh določb "po črki" prišli pravzaprav celo do tega, da stanovanj, ki so po 65. členu ZZ že pred uveljavitvijo Stanovanjskega zakona postala lastnina ustanoviteljev zavodov, sploh ni mogoče prodajati po določbah Stanovanjskega zakona. Ker bi bila taka interpretacija najbrž v prehudem nasprotju z ustavnim načelom enakosti pred zakonom, je verjetno prav, da so se po določbah SZ prodajala tudi ta stanovanja - in ob tej neuskklajenosti omenjenih dveh zakonov je potem razumljivejše, kako se je lahko zgodilo, da so šole - ne da bi občina protestirala - prodajale stanovanja, ki niso po 112. členu SZ postala njihova last (kot so verjetno mislile), ker so pač že 1.4.1991 sploh prešla iz družbene lastnine v lastnino občin.

Morda pa tudi ni mogoče vnaprej izključiti celo interpretacije, po kateri so ta stanovanja 1.4.1991 sicer res prešla iz družbene lastnine v občinsko, toda 19.10.1991 pa iz občinske lastnine "nazaj" v last šol - in so jih torej občine po 112. členu SZ zakonito prodajale. To bi bila nekakšna smiselna interpretacija 112. člena SZ, ki govori sicer o pravnih osebah, "ki imajo pravico uporabe na družbenih stanovanjih" - glede na zgoraj opisane neuskklajenosti dveh zakonov in glede na nujnost spoštovanja ustavnega načela enakosti pri njunem izvrševanju pa bi bilo morda dopustno zgoraj citirano dikcijo razlagati ne zgolj dobesedno, ampak v smislu: "pravne osebe, ki imajo ali so imele pravico uporabe ..."?]

Skratka, nejasnosti in odprtih pravnih vprašanj je toliko, da pred njihovo natančno proučitvijo ni mogoče z zanesljivostjo trditi tega, kar piše v zame sporni 3. točki obrazložitve. Če bo pobudo dal nekdo, ki mu pravnega interesa za razjasnitev teh vprašanj ne bo mogoče odrekati, bo na ta vprašanja vendarle treba odgovoriti.

Matevž Krivic